

SOVITTELUPÄIVÄN PUHEPIIRI eli CIRCLE

Circle eli puhepiiri on vanha alkuperäisheimojen kuten maorien ja intiaanien tapa keskustella, neuvotella ja saada asiat yhdessä ratkaistua. Puhepiirissä toteutuu luonnosta sovittelun tärkeät elementit: kohtaaminen, kuuntelu, dialogi ja yhteisen näkemyksen/ratkaisun etsiminen tai/ja tilanteen korjaaminen.

Tämä puhepiiri-ohjeen tavoitteena on antaa mahdollisuus ryhmälle sopivan aiheen läpikäyntiin puhepiirimenettelyssä. Ohjeessa kuvataan yhden aiheen – sovittelun – työstäminen, mutta halutessaan ohjaaja voi aihetta toki vaihtaa.

Puhepiiri- eli circle-työskentelyn idea ja puhepiirissä toimiminen:

1. Asetetaan tuolit tasaiseen rinkiin niin, että jokaisella on oma tuoli ja näköyhteys toisiin, ei pöytiä!
2. Puhepiirin vetäjä toimii fasilitaattorina ja osallistuu itsekin piirin työskentelyyn
3. Puhekapula (pehmolelu, pallo, luokassa oleva pieni esine tms.) toimii puhevuoron jakajana ja siirtyy vuorollaan puhujalta toiselle
4. Puhekapulan haltijalla on puheoikeus – muilla on oikeus kuunnella
5. Puhekapula kiertää systemaattisesti piirissä toiselta toiselle, se ei lennä
6. Saa sanoa saman kuin toinen puhuja
7. Jos joku ei halua sanoa mitään, voi hän antaa puhekapulan seuraavalle sanomalla ”ohi”
8. Lopuksi kun puhekapula on kiertänyt kaikilla, tarjotaan ohittaneille uusi mahdollisuus puhua

Puhepiiri teemasta Sovittelu

Harjoitteessa pohditaan sovittelun ideaa ja merkitystä

Tarvikkeet: Puhekapula, tussit/liidut, taulu/fläppipaperi

Valmistelu:

Muodosta tuoleista piiri. Siirrä tarvittaessa pöydät tilan seinustalle.

Pyydä osallistujia istumaan piiriin tuoleille.

Ota puhekapula käteesi ja kerron sen käytöstä (katso ohje yllä). Aloita työskentelyn käynnistävä ”lämmittely-Puhepiiri” kertomalla oma nimesi ja valitsemasi yksi asia esim. Lempieläin, -väri, -ruoka, -harrastus tai vaikkapa säätila, joka kuvaa omaa olotilaasi. Laita puhekapula kiertämään.

Päivän aihe:

Ohjaaja kertoo kotisivuiltamme saamansa tiedon ja materiaalin (Liite 1.) avulla mitä sovittelu tarkoittaa, mitkä ovat sovittelun pelisäännöt, mitä sovittelutilanteessa tapahtuu ja millä eri yhteiskunnan osa-alueilla sovitellaan.

1. Kysymys

Minkälaisia tilanteita sovittelulla voidaan ratkaista?

Kirjoita em. kysymys taululle. Pyydä osallistujia keskustelemaan kysymyksestä vierustoverinsa kanssa. Anna aikaa noin 1 minuutti.

Muodosta sitten piirissä istujista neljän hengen ryhmiä. Anna ryhmille tehtäväksi etsiä kolme yhteistä tilannetta, johon sovittelua koulussa voisi hyödyntää. Anna aikaa noin 2 minuuttia.

Pyydä istujia muodostamaan ehjä piiri uudestaan. Anna puhekapulan kiertää niin, että kukin neljän hengen ryhmä kertoo yhden tilanteen, johon sovittelua voisi käyttää. Kirjaa vastaukset fläpille tai taululle. Huolehdi, että kaikki ryhmät saavat puhua ja kierrätä puhekapulaa kunnes kaikki löydetyt tilanteet on kirjattu.

Mikseri (katso ohjeistus sivulla 3.)

2. Kysymys

Sovittelussa ei etsitä syyllisiä eikä langeteta rangaistuksia.

Mitä hyötyä tällaisista periaatteista sovitteluneuvottelussa on?

Ohjaa työskentely kuten ensimmäisen kysymyksen kohdalla, mutta nyt voit jättää neljän hengen ryhmäkeskustelun pois. Sijoita piirin keskelle fläppipaperi (tai useampia ryhmän koosta riippuen). Anna aikaa keskustelulle noin 5 minuuttia.

Ota puhekapula esiin ja aloita tehtävän purkaminen siten, että pyydät pareja kirjoittamaan yksi hyöty piirin keskellä olevalle fläpille samalla kertoen muille ajatuksensa hyödyistä omin sanoin.

Avaa lopuksi yleinen mielipiteiden vaihto siten, että lasket puhekapulan viereesi lattialle ja sanot, että nyt sana on vapaa eli jos vielä on noussut asiaan liittyvää mieleen voi sen vapaasti sanoa. Huolehdi kuitenkin, että piirin henki säilyy niin, että yksi puhuu kerrallaan. Tarvittaessa voi viedä puhekapulan aina puhujalle, jolloin muut ymmärtävät kuunnella. Huomaa, että puhekapula ei saa lentää.

Työskentelyn päätös

Puhepiirityöskentely päättyy aina niin sanottuun päätöspiiriin.

Ota puhekapula käteesi ja käynnistä puhepiiri: Pyydä kutakin osallistujaa kertomaan yksi asia, joka jäi mieleen / jonka oppi / mitä ajattelee nyt tai vastaavaa. Valitse siis itse etukäteen minkä yhden asian haluat ryhmältä lopuksi kysyä. Näin tämä Puhepiiri lopettaa työskentelyn. Muista kiittää kaikkia osallistumisesta.

Soveltaminen

- pohdi ryhmälle sopivia kysymyksiä aiheesta sovittelu esim. sovittelu kansalaisten oikeutena, sovittelu ja osallisuus oman ristiriidan ratkaisussa, sovittelu koulussa, sovittelu ja tunteista puhumisen tärkeys, sovittelu vai käräjäsali jne.

Mikseri

- tee kysymysten väliin niin sanottuja mikseroituja eli sekoita istumajärjestystä esim. seuraavasti:
 - mene piirin keskelle ja pyydä kaikki niitä vaihtamaan paikkaa, joilla on valkoiset sukat, siniset silmät, koira kotona jne.
 - anna kullekin osallistujalle (myös itsellesi) hedelmän/eläimen /sienen /musiikkilajin jne. nimi, mutta käytä vain kolmea esim. banaani, mansikka, omena tai karhu, hirvi, peura tai tatti, rousku, vahvero tai rock / hevi / klassinen. Mene keskelle ja siirrä oma tuolisi syrjään. Pyydä sattumanvaraisesti esim. kaikkia banaaneja vaihtamaan paikkaa. Se, joka jää ilman paikkaa tekee seuraavan pyynnön. "Hedelmäsalaatti" sana nostaa kaikki vaihtamaan paikkaa. Samoin tekee "metsästyskausi" sana eläimille, "sienisalaatti" sienille ja "meteli" musiikkilajeille.
 - Ideoi mikseroituja itse lisää.

Huom! Puhepiiri on ns. peruspiiri, sitä voidaan käyttää lähes kaikenlaisten asioiden yhteiseen käsittelyyn. Tämä ohjeistus on yksi esimerkki.

Iloista yhteistä oivallusta puhepiirissä!

Lisätietoja sovittelusta sekä sovittelevasta ja restoratiivisesta koulusta ja koulutuksista saat kotisivuiltamme osoitteessa: www.sovittelu.com/vertaissovittelu tai ottamalla yhteyttä meihin:

Projektipäällikkö Maija Gellin / 040-7079076 / maija.gellin@sovittelu.com

Yhteispäällikkö Harri Väisänen / 040-7217780 / harri.vaisanen@sovittelu.com

Projektsihteeri Katja Hallikainen / 045-1290303 / katja.hallikainen@sovittelu.com